

Poštarina plaćena u gotovu.

Pravoslav' VII

ŽIVOT S CRKVOM

LITURGIJSKI TJEDNIK
SA NEDJELJNOM Sv. MISOM

Nemojte moliti što drugo
preko sv. Mise, već molite
samu sv. Misu.

Pijo X.

Druga nedjelja Došašća

God. I. 9. XII. 1934. Broj 2.

Boja je ove nedjelje ljubičasta.

S A D R Ź A J :

Ovo pročitaj prije
sv. Mise.

Riječ preuzv. splitskog biskupa.
— U današnjoj Misi: što nam govori Crkva?... što nam govori sv. Pavao?... što nam govori Krist Gospodin? — O preteći Isusovu.

Sv. Misa druge nedjelje Došašća

Str. 8

Ovo pročitaj u nedjelju i preko sedmice

Za život preko sedmice. — Iz proroka Izaije. — Sveti Damaz, papa. — O svetoj Luciji. — Spomen knjiga sv. Crkve. — Ma-
lim prijateljima.

Što znači naslovna slika?

Vrlo lijep i siguran grad ili dvorac slika je Jeruzalema. Sa najvišeg vrha nebeski glasnik trubljom poziva Jeruzalem, neka se pripravi, jer mu dolazi Kralj. A neka žena, kći je to jeruzalemska — sv. Crkva, stoji na visini i na deseterostrunoj harfi puna čeznuća pjeva prema velikom svijetlu. Ulaz kite vijencima i girlandama, ukrasuju zastorima i sagovima, a po stepenicama su postavljene svjetiljke. Jasno je: nekoga čekaju. Odozgo pak svijetli sunce i baca jaku svjetlost, koja prodiere noćnu tamu i pada na grad. Ko je taj što ga čekaju s toliko čeznje i priprave? Na suncu je Kristov monogram ili prekrížena početna slova njegovog imena: XP su grčka (a i ćirilaska) slova za naša latinska HR(istos t. j. Krist).

ŽIVOT s CRKVOM

God. I. — Druga nedjelja Došašća. — Br. 2.

Riječ preuzvišenog splitskog biskupa.

Br. 3093/34.

Split, 21 novembra 1934.

Neizmjereno me je razveselilo kad sam doznao da ste se prihvatili uređivanja tjednih brošurica koje će nositi naslov »Život s Crkvom«. Na ovaj način i naš će narod moći da stupi u kolo drugih katoličkih naroda u kojih je liturgijski pokret jako razvijen. Za ovakvim pothvatom biskupi i svećenstvo i dobri vjernici odavna su vapili. Zato ga blagosivljam iz dna moje duše i želim da svi shvate njegovu važnost i da se brošurice »Život s Crkvom« što više prošire. Mnogopoštovanim gg. dušobrižnicima i upraviteljima crkvi stavljam na srce da ih dadu prodavati pred crkvenim vratima ili da ih šire pomoću mladih članova i članica društava vjerskih i Katoličke Akcije. Preporučam knjižice osobito sjemeništima i zavodima, gdje se mladež odgaja za pravi kršćanski život. Bez njih ne bi smjeli biti crkveni pjevači, koji će u njima naći sve što im treba za nedjeljnu Misu. A vjernici koji budu ove knjižice rabili, osjetit će doskora blagodat ovog pravoga »života s Crkvom«.

U presv. Srcu odani

(M. P.)

Biskup:

† Kvirin Klement

Sveć. Josipu Kirigin

Hvar

U današnjoj misi.

Na početku nam je Došašća, Krist Gospodin bio još daleko. Opazili smo Ga da dolazi, ali kao u oblaku sakriven. Prva nam je adventska nedjelja kao prethodni glasnik javila: »Kralj dolazi! Doći će o Božiću u svetom svetkovanju Njegovog rođenja, doći će na koncu svijeta sa velikom silom i slavom, dolazi po milosti svakog dana i svakog časa. Probudite se dakle svi, koji drijemate, da vas ne mimoide Njegov dolazak, jer biste kasnije uzalud kucali na Njegova vrata«. — Mi smo taj glas čuli i sada treba da se pripravimo. Priprava naših duša je drugi čin Došašća, druga stepenica u Božićni hram, drugi korak k malom Isusu. Kad kralji ulazi u svoju prijestolnicu, grad se očisti i okiti. Kad Kralj kraljeva dolazi u svoju prijestolnicu, u svoj Jeruzalem, u svoju Crkvu, treba da bude dočekan kao Bog. Zato u današnjoj misi čujemo drugog glasnika, koji nam kliče: Pripravi se, Jerusaleme! Danas nam to svak na svoj način govori: 1) Crkva u misnim pjesmama i molitvama, 2) Sv. Pavao u poslanici i 3) Krist sam u evanđelju.

...ŠTO NAM GOVORI CRKVA?

Ako pregledamo promjenljive dijelove (označene sa *) današnje sv. mise, osobito pjesme i molitve, oko nam više puta zapne o riječ »Jeruzalem« ili »Sion« (Sion i Jeruzalem je isto, jer Sion je brežuljak usred Jeruzalema, na kojem je David sagradio svoj kraljevski dvor). I u svećeničkom se brevijaru te riječi danas ponavljaju skoro nebrojeno puta. U staro je pak doba u Rimu na današnji dan Papa išao sa svojim vjernicima u crkvu po imenu »Sveti Križ u Jeruzalemu«, u kojoj je bio komadić sv. Križa i nešto jeruzalemske zemlje, pa su tu crkvu Rimljani smatrali svojim Jeruzalemom. Natpis nad današnjom Misom nas još toga sjeća i poziva nas, da i mi danas duhom hodočastimo k »Sv. Križu u Jeruzalemu« t. j. zapravo u sveti grad Jeruzalem.

A što znači nama kršćanima Jeruzalem? Sigurno ste čuli, kako istraživači povijesti iskopavaju ruševine starih gradova (tako imamo i mi glasovite iskopine u Solinu kraj Splita) pa se više puta dogodi, da pod zemljom nađu na više naslaga jednog te istog grada. Kako to? Grad su jednom neprijatelji razrušili, a onda je bio opet sagrađen, i to se je možda više puta ponovilo, pa sada imamo ostatke dotičnog grada u više naslaga i nalazimo, da tako rečemo, grad povrhu grada. I Jeruzalem, o kojemu je govor, ima tri, dapače i četiri naslage, jer su zapravo četiri Jeruzalema.

Pred sobom najprije gledamo Jeruzalem u Palestini, t. j. onaj glasoviti povijesni grad, na kojemu je hodao naš Gospodin i u kojem je On počeo svoje djelo, umro i bio pokopan. To je židovski Jeruzalem, pred kojim imamo kršćani veliko strahopočitanje. Ko ima sreću da hodočasti u sv. zemlju, sa svetim će uzbuđenjem ući u nj i ići po njemu. Ali taj je Jeruzalem za nas razrušen.

Povrh tog povijesnog Jeruzalema sagrađen je drugi, duhovni Jeruzalem, kršćanski Jeruzalem, Božje kraljevstvo na zemlji, sveta Crkva. Taj još stoji i u taj će Jeruzalem Božanski Kralj doći za Božić. Sad razumijete, zašto danas čujete toliko o Jeruzalemu: zato da taj Jeruzalem uredimo i svečano iskitimo; da se ozbiljno pripravimo na visoki posjet svog nebeskog Kralja; da uredimo putove i ceste, kuda će Spasitelj proći. Sad razumijemo i adventsku riječ Isusovog preteče, sv. Ivana Krstitelja: »Pripravite put Gospodnji, poravnite staze Njegove! Sve doline neka se ispune i svaka gora neka se slegne; i što je krivo neka bude ravno i hrpavi putovi neka budu glatki!«. — Potakni, Gospodine, srca naša, da pripreme putove jedinorodenom Sinu Tvojem!

A ovdje moramo odmah da spomenemo i treći Jeruzalem, koji ne stoji sam za se, već je u sklopu drugog Jeruzalema, sv. Crkve. Crkva je naime tajanstveno Isusovo tijelo, a mi vjernici smo udovi, stanice na tom tijelu. Kad Isus dolazi u pohodu svojoj Crkvi, prima Ga i svaki ud, svaka stanica crkvenog tijela. Zato je u malom svakom kršćanskoj duši poseban hram Božji, posebno prebivalište Isusovo, malo Njegovo kraljevstvo, mali Jeruzalem. Svaka stanica crkvenog tijela, svaka kršćanska duša mora da primi Isusa, ako hoće da ostane živa i sjedinjena s Crkvom i po Crkvi s Isusom. I u našu će dušu dakle doći Isus, pa je moramo da očistimo od grijeha i uredimo krepostima i dobrim djelima. To je baš zadaća ovog Došašća, ove pripreme na Božić.

Konačno postoji još i četvrti naslaga Jeruzalema, koja će vječno ostati. Židovski je Jeruzalem zapravo već davno razrušen, kršćanski će Jeruzalem svete Crkve svršiti svoju zadaću sa sudnjim danom, a onda će s njim i nad njim biti za svu vječnost sagrađen četvrti, konačni, nebeski Jeruzalem. O ljepoti i uzvišenosti nebeskog Jeruzalema može da govori najbolje onaj ko ga je vidio. Vidio ga je apostol naroda sv. Pavao kad se uzdigao do trećega neba, pa je rekao da »oko nije vidjelo, uho nije čulo, srce čovječje nije osjetilo što je Bog pripravi« onima koji ga ljube« (I Kor. 2, 9). Vidio ga je novozavjetni prorok sv. Ivan evangelista kad je s otoka Patmosa gledao otvoreno nebo, pa ga je ovako opisao (Ot. 21, 1-4):

»I vidjeh nebo novo i zemlju novu, jer prvo nebo i prva zemlja prodoše, i mora više nema. I vidio sam grad sveti Jeruzalem novi, gdje silazi od Boga s neba, pripravljen kao zaručnica mužu svojem. I čuo sam glas veliki s prijestolja, koji govori: Evo šatora Božjega među ljudima, jer će On stanovati među njima, i oni će biti narod Njegov, i sam Bog će biti s njima. I otrt će Bog svaku suzu s očiju njihovih, i smrti više neće biti, ni tuge, ni vike, ni boli neće više biti, jer što je bilo, prošlo je.« Eto i na taj nebeski Jeruzalem danas misli Crkva u svojim pjesmama i molitvama, jer sada u Došašću čekamo Spasitelja, koji će doći na sudnji dan da nas uzme u svoj nebeski Jeruzalem.

...ŠTO NAM GOVORI SV. PAVAO?

Apostol naroda, kojega slušamo skoro svake nedjelje preko godine, hoće i on da nam u današnjoj poslanici (otvori str. 12) reče štogod o Spasitelju, koji ima da dođe. — Najprije u uvodnim riječima naglasuje, kako je važno i korisno čitanje sv. pisma, u kojemu ćemo naći mnogo pouke, mnogo primjera uspravljenja i mnogo utjehe te ćemo tako po njemu sačuvati ufanje, t. j. živiti ćemo ufajući u nebo, živiti ćemo za nebo. Poštujmo, kršćani, sv. pismo kao ni jednu drugu knjigu, jer je to pismo našeg nebeskog Oca nama, svojoj djeci. Ako možeš, svaki dan čitaj štogod iz njega ili barem pažljivo prati izvatke što ih donosimo u ovom listiću.

Zatim nam sv. Pavao naviješta, da je Spasitelj došao za židove i pogane. Prije Isusa su židovi i pogani bili rastavljeni i jedni prema drugima neprijateljski raspoloženi, a sada imaju jedni i drugi da stupe u Kristovu Crkvu. Židovi nek za to hvale Božju vjernost, jer im je u Kristu doista ispunio sve što im je po prorocima obećao. Pogani nijesu primili nikakvog Božjeg obećanja, pa zato neka tim više slave Božje milosrde, jer ih je samo ono pozvalo. Tu onda navodi apostol mjesta iz sv. pisma staroga zavjeta, iz kojih se vidi, da Bog poziva u Crkvu i pogane. U sv. se pismu pogani zovu: narodi. — Mi pak kršćani, koji se sada pripravljamo na svetkovanje Kristovog rođenja, moramo da slavimo ujedno i Božju vjernost i Božje milosrde. Božje milosrde, jer mi smo zapravo potomci pogana; a i Božju vjernost, jer mi spadamo među ono nebrojeno potomstvo, brojnije od pijeska u moru i zvijezda na nebu, što ga je Bog obećao našem duhovnom praocu Abrahamu. Da, kršćani, zahvalimo Bogu, što smo kršćani, što slavimo Božić. Milijoni i milijoni, da, čitava milijarda naše braće po širokom svijetu ne će ni ove godine osjetiti Božićnog veselja. Komu to mi dugujemo? Bogu samo! Neka Mu je zato hvala za ve-

liki, najveći dar sv. vjere i za lijepe naše blagdane, osobito blagdane skorog Božića.

Na koncu je onda najljepša riječ, koja može da nas razveseli kao zvonjava Božićnih zvonova izdaleka: »Bog ufanja napunio vas svake radosti i mira u vjerovanju.« Ova riječ sadrži u sebi sve Božićne milosti. Ne bi li je mogao zapamtiti i kroz sedmicu moliti kao strelovitu molitvicu?

...ŠTO NAM GOVORI KRIST GOSPODIN?

Kad su nas tako pripravili Crkva i Božji apostol, evo nam u evanđelju i samog Spasitelja. Evanđelje u sv. Misi moramo posebno da poštujemo. Nije to samo čitanje Isusova životopisa, nego dok se čita ili pjeva evanđelje kao da sam Krist stoji pred nama i između nas te nam govori. Zato se u svečanoj Misi pred evanđeljem nose svijeće i tamjan kao pred Svetotajstvom, a za vrijeme evanđelja u znak poštovanja stoje vjernici uvijek uspravni. — Što nam dakle Isus danas govori? I On nam govori o Božjem kraljevstvu na zemlji, o svojoj Crkvi.

Pogledajmo najprije, kad se u Isusovu životu dogodilo današnje evanđelje (otvori str. 13). Govor je o sv. Ivanu Krstitelju, koji se nalazi u tamnici, jer je kralju Herodu predbacio, da živi u brakolomstvu. Iz tamnice šalje Ivan svoje učenike k Isusu, da ga pitaju, je li on doista Spasitelj. Isus je upravo u to doba neumorno djelovao i čudesa činio, o čemu je i Ivan dočuo u tamnici. Baš nedavno je bio oživio mladića iz Naima. Ivanovi učenici dakle dođoše pa ga ono pitaju u ime svog učitelja. Spasitelj ne reče ni da ni ne, već pokaže na svoja djela: »Podite i javite Ivanu, što čujete i vidite: slijepi vide, hromi hode, gubavi se čiste, mrtvi ustaju, a siromašnima se pripovijeda Evanđelje.« Spasitelj dakle kaže: moja djela pružaju najbolji dokaz, da sam ja onaj koji ima doći, da sam ja Mesija, da sam ja Bog; zato neka nikoga ne smeta i ne vara moja poniznost i moje siromaštvo.

Sada, kršćani, sigurno pitate: zašto je sv. Crkva danas odabrala baš ovo evanđelje? Prije spomenute riječi može Spasitelj i danas da reče, i doista ih kaže i danas: »Slijepi vide, hromi hode, gubavi se čiste, mrtvi ustaju.« To je Isusovo zvanje, to je Njegov posao. U svom je zemaljskom životu to izvršivao vidljivo na tjelesnim bolesnicima, a sada sve to izvršuje u svojoj Crkvi nevidljivo na ljudskim dušama. U Božjem se kraljevstvu sva ta čudesa događaju svakog dana i časa. Neprestano je Isus i sada u poslu kao veliki Liječnik: čini da progledaju slijepi, koji ne vide ništa nebes-

koga; čini da hromi prohodaju putem vječnosti; čisti gubave od grijeha; uskrisava mrtve po riječima: »ide čas i već je nastao, kad će mrtvi čuti glas Sina Božjega, i koji ušućuju, živjet će«. Eto, to je sadržaj čitavog Isusovog života na zemlji i u Crkvi, to je zvanje Kralja, koji ima da dode. I zato baš lijepo pristaje ovo evanđelje današnjoj nedjelji.

Sva tri nam dakle propovjednika opisuju danas sreću Božjeg kraljevstva na zemlji. Crkva ga opjeva kao Jeruzalem, koji se pripravlja na visoki posjet; sv. Pavao nam pokazuje, kako je Bog vjerran i milosrdan, kad nas je uzeo za podanike svog kraljevstva; a Krist nam Gospodin sam sebe predstavlja kao velikog liječnika duše, kao Spasitelja. I još češ, kršćanine dragi, u današnjem svešku naći proročanstvo, u kojem nam Izaija slika Kristovo kraljevstvo kao kraljevstvo mira, kao raj zemaljski. Može li nas Crkva ljepše da pripravi na Božićne blagdane? —

O preteči Isusovu.

Srijeda smo rastumačili samo polovicu današnjeg sv. evanđelja. U drugoj polovici Božanski Spasitelj hvali sv. Ivana Krstitelja najbiračijim riječima. Zašto? Sveti Ivan je bio veliki svetac, jer je bio tako blizu Isusu, jer je bio njegov preteča. A kao što je bio Isusov preteča u svetoj povijesti, tako je i Isusov preteča u crkvenoj godini. Uz Izaiju je i sv. Ivan drugi, nama i Isusu još bliži, adventski propovjednik. Zato nastupa u današnjem evanđelju, a i u evanđelju sljedećih dviju nedjelja. Sv. Ivan nam dakle kroz Došašće svijetli svojom opomenom: »Pripravite put Gospodnji, pripravite staze Njegove!« i svojim životom. O njegovom nam životu sv. pismo puno pripovijeda. U našem malom listiću nema mnogo mjesta pa ćemo samo ukratko.

Sv. Ivan je sin Zaharije i Elizabete, kojima ga je anđeo Gabrijel najvijestio, kad su bili već ostarili. Prije nego je bio rođen, bio je oslobođen istočnog grijeha, kad je Bl. Djevica Marija posjetila njegovu majku. Kod Isusovog rođenja i obrezovanja bila je prisutna i Bl. Djevica, koja je i sama bila u sretnom očekivanju. O njegovoj mladosti onda više ne čujemo puno, sv. pismo nam kaže samo: »A dliete je raslo i jačalo se duhom; i bijaše u pustinji dok se ne pokaza Izraelskom puku«. — Kad mu je bilo otprilike 30 godina, nastupi sv. Ivan kao propovjednik pokore. Na obalama rijeke Jordana skupljala su se oko njega mnoštva, koje je on opominjao k pokori i u znak obraćenja dijelio im krštenje pokore (to još nije

bio naš sakrament nego priprava na njega). Najviše je ponavljao riječi: »Pokoru činite, jer se je približilo kraljevstvo nebesko!«

Najveći dan Ivanova života bio je dan, kad je k njemu pristupio Isus i zahtijevao da ga krsti. Tad je sv. Ivan vidio nebo otvoreno i Duha Svetoga, gdje silazi kao golubica nad Isusa. S tim je sv. Ivan dovršio svoju životnu zadaću. Još je samo kratko propovijedao i u svojoj poniznosti govorio: »On (Isus) treba da raste, a ja da se umanjujem«. Kad sunce izađe, zvijezda se danica počne gasiti, dok se posve ne ugasi. Riječima, koji na slikama nosi obično na zastavici napisane i koji svećenik izgovara pokazujući nam Isusa prije sv. pričesti: »Evo, Jaganjac Božji, evo, koji uzima grijeh svijeta« pokazao je sv. Ivan svijetu Spasitelja. Kad je tako združio Zaručnika (Isusa) i zaručnicu (čovječanstvo), svoju je ulogu preteča završio, pa je mogao mirno da otiđe s pozornice života.

Svršetak mu je ganutljiv. Tada je na židovskom prijestolju sjedio Herod, sin onog Heroda, koji je dao poubijati nevinnu djecu, pa plod nije pao daleko od stabla. Puku je Herod pružao tešku sablazan, jer je uzeo k sebi ženu brata svojega, koji je još živio. Neustrašivi sv. Ivan pokuca i na vrata kraljevske palače i reče kralju: »Nije ti dopušteno da imaš ženu brata svojega!« Kralj bi se možda još bio dao pregovoriti, ali Herodijada je htjela ostati kraljicom pa je sve učinila da Herod Ivana barem sveže i baci u tamnicu. U današnjem evanđelju vidimo sv. Ivana u tamnici, odakle šalje svoje učenike k Isusu. No dok je Krstitelj bio na životu, opaka žena nije bila sigurna ni mirna pa upotrijebi zgodnu prigodu: na imendan Herodov nagovori ona svoju kćer, neka u ime nagrade, koju joj obeća Herod za lijepo plesanje, traži od Heroda na tanjuru glavu Ivana Krstitelja. Tako je umro plemenit, velik čovjek, o kojemu je sam Isus rekao, da se nije rodio veći na zemlji. Nije bio samo obični prorok, nego veći od proroka, bio je preteča Isusov, spoj staroga i novoga zavjeta, Krstitelj Isusov.

Sveta Misa II. nedjelje Došašća.

Boja crkvenog ruha: ljubičasta.
U Rimu zbor kod sv. Križa u Jeruzalemu.

I. dio: PRIPRAVA.

1) PRISTUPNE MOLITVE I PJESME.

Pred oltarom se misnik prekriži (učini to, kršćanine, i ti kadgod vidiš ovdje znak †), a onda moli naizmjenice s poslužnikom, koji zastupa puk:

Sacerdos: † In nómine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen.

Introibo ad altáre Dei.

Minister: Ad Deum, qui laetificat juventútem meam.

Ps. 42. S. Júdice me, Deus, et discérne causam meam de gente non sancta: ab hómine iniquo et dolóso érue me.

M. Quia tu es, Deus, fortitúdo mea: quare me repulisti, et quare tristis incedo, dum affligit me inimicus?

S. Emitte lucem tuam et veritátem tuam: ipsa me deduxérunt, et adduxérunt in montem sanctum tuum et in tabernácula tua.

M. Et introibo ad altáre Dei: ad Deum, qui laetificat juventútem meam.

S. Confitebor Tibi in cithara, Deus, Deus meus: quare tristis es, ánima mea, et quare contúrbas me?

M. Spera in Deo, quóniam adhuc confitebor illi: salutáre vultus mei, et Deus meus.

S. Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto.

Misnik: † U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen.

Pristupit ću k oltaru Božjem.

Poslužnik: K Bogu koji razveseljuje mladost moju.

M. Sudi mi, Bože, i rasudi parnicu moju s bezbožnim svijetom: oslobodi me od opaka i lukava čovjeka!

P. Jer si Ti, Bože, jakost moja: zašto si me dakle odbacio? Zašto idem tužan kad me muči neprijatelj?

M. Pošlji svjetlost svoju i istinu svoju: nek me one vode i dovedu na svetu goru Tvoju i u šatore Tvoje!

P. I pristupit ću k oltaru Božjem, k Bogu koji razveseljuje mladost moju.

M. Slavit ću Te uz kitaru, Bože, Bože moj: zašto si žalosna, dušo moja, i zašto me smućuješ?

P. Ufaj se u Boga, jer ću Ga još slaviti: On je spasenje moje i Bog moj.

M. Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu.

M. Sicut erat in principio, et nunc, et semper: et in saecula saeculorum. Amen.

S. Introibo ad altáre Dei.

M. Ad Deum, qui laetificat juventútem meam.

S. † Adjutórium nostrum in nómine Domini.

M. Qui fecit coelum et terram.

S. Confíteor Deo omnipoténti... ómnibus sanctis, et vobis, fratres: quia peccávi... Ideo precor... omnes sanctos et vos, fratres, oráre pro me...

M. Misereátur tui omnípotens Deus, et dimissis peccatis tuis, perdúcat te ad vitam aetérnam.

S. Amen.

M. Confíteor Deo omnipoténti, beátae Mariæ semper Virgini, beáto Michaeli Archángelo, beato Joánni Baptistæ, sanctis Apóstolis Petro et Paulo, ómnibus Sanctis, et tibi, pater: quia peccávi nimis cogitátione, verbo et ópere: mea culpa, mea culpa, mea máxima culpa. Ideo precor beátam Mariam semper Virginem, beátum Michaellem Archángelum, beátum Joánnem Baptistam, sanctos Apóstolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos et te, pater, oráre pro me ad Dóminum, Deum nostrum.

S. Misereátur vestri omnípotens Deus, et, dimissis pec-

P. Kako bijaše na početku, tako i sada i vazda i u vjekove vjekova. Amen.

M. Pristupit ću k oltaru Božjem.

P. K Bogu koji razveseljuje mladost moju.

M. † Pomoć naša u imenu Gospodina.

P. Koji stvori nebo i zemlju.

M. Ispovijedam se Bogu svemogućemu... svima svetima i vama, braćo, da sam sagriješio... Zato molim... sve svete i vas, braćo, da se molite za me...

P. Smilovao ti se svemogući Bog, otpustio ti grijehе tvoje i priveo te u život vječni.

M. Amen.

P. Ispovijedam se Bogu svemogućemu, blaženoj Mariji vazda Djevici, blaženom Mihovilu Arkandelu, blaženom Ivanu Krstitelju, svetim apostolima Petru i Pavlu, svima svetima i tebi, oče, da sam sagriješio mnogo mišlju, riječju i djelom: (triput se udari u prsi) moj grijeh, moj grijeh, moj preveliki grijeh. Zato molim blaženu Mariju vazda Djevicu, blaženoga Mihovila Arkandela, blaženoga Ivana Krstitelja, svete apostole Petra i Pavla, sve svete i tebe, oče, da se moliš za me pred Gospodinom Bogom našim.

M. Smilovao vam se svemogući Bog, otpustio vam grijehе

cátis vestris, perdúcat vos
ad vitam aetérnam.

M. Amen.

S. † Indulgéntiam, absoluti-
onem et remissionem pecca-
tórur nostrórum tribuat no-
bis omnipotens et miséricors
Dóminus.

M. Amen.

S. Deus, tu convérsus vivificá-
bis nos.

M. Et plebs tua laetábitur in te.

S. Osténde nobis, Dómine, mi-
sericórdiam tuam.

M. Et salutáre tuum da nobis.

S. Dómine, exáudi orationém
meam.

M. Et clamor meus ad te vé-
nlat.

S. Dóminus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

S. Oremus.

Uzlazeći k oltaru misnik tiho moli:

Ukloni od nas, molimo, Gospodine, opáčine naše, da čistim srcem
budemo dostojni ući u svetinju nad svetinjama. Po Kristu Gospodinu
našem. Amen.

Molimo Te, Gospodine, da se dostojiš po zaslugama svetih Tvo-
jih, kojih se moći ovdje nalaze (cjeliva oltar), oprostiti sve grijehe
moje. Amen.

Ide na stranu poslanice, prekriži se i čita:

INTROITUS.

† Pópulus Sion, ecce, Dómi-
nus véniet ad salvándas gen-
tes: et audítam faciet Dóminus
glóriam vocis suae in laetítia
cordis vestri.

Ps. Qui regis Israel, inténde:
qui dedúcis, velut ovem, Jo-
seph.

vaše i priveo vas u život
vječni.

P. Amen.

M. † Oproštenje, odrješenje i
otpuštenje grijeha naših po-
dao nam svemogući i milo-
srđni Gospodin.

P. Amen.

M. Bože, obazri se na nas i
oživit ćeš nas.

P. I puk će se Tvoj veseliti u
Tebi.

M. Pokaži nam, Gospodine, mi-
losrde svoje.

P. I spasenje svoje daj nam.

M. Gospodine, usliši molitvu
moju.

P. I vapaj moj k Tebi da dode.

M. Gospodin s vama.

P. I s duhom tvojim.

M. Pomolimo se.

POČETNA PJESMA.

† Puče Sionski, evo, Go-
spodin će doći da spasi
narod e i objavit će Gospodin
slavu svojega glasa na veselje
srca vašega.

Ps. Čuj, pastiru Izraelov, koji
kao ovčicu vodiš rod Josipov.

Gloria Patri, et Filio, et Spi-
ritui Sancto. Sicut erat in prin-
cipio, et nunc, et semper, et in
saecula saeculórum. Amen.

Ponavlja se do psalma, pa na sredini oltara govori misnik
naizmjenice s poslužnikom:

S. Kýrie, eleison.

M. Kýrie, eleison.

S. Kýrie, eleison.

M. Christe, eleison.

S. Christe, eleison.

M. Christe, eleison.

S. Kýrie, eleison.

M. Kýrie, eleison.

S. Kýrie, eleison.

M. Et cum spiritu tuo.

S. Dóminus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

Na strani poslanice čita:

COLLECTA

Oremus. Excita, Dómine, cor-
da nostra ad praeparándas Uni-
géniti tui vias: ut, per ejus ad-
véntum, purificátis tibi ménti-
bus servíre mereámur: Qui te-
cum vivit et regnat in unitáte
Spiritus Sancti Deus: per óm-
nia saecula saeculórum.
M. Amen.

Spomen osmine Neoskrvnjenog

Oremus. Deus, qui per im-
maculátam Virginis Conceptio-
nem dignum Filio tuo habitá-
culum praeparásti: quaesumus,
ut, qui ex morte ejúsdem Fili-
i tui praevisa eam ab omni labe
praeservásti, nos quoque mun-
dos ejus intercessióne ad te
pervenire concédas. Per eun-
dem Dóminum nostrum Jesum

Slava Ocu i Sinu i Duhu
Svetomu. Kako bijaše na po-
četku, tako i sada i vazda i na
vijeke vjekova. Amen.

M. Gospodine, smiluj se.

P. Gospodine, smiluj se.

M. Gospodine, smiluj se.

P. Kriste, smiluj se.

M. Kriste, smiluj se.

P. Kriste, smiluj se.

M. Gospodine, smiluj se.

P. Gospodine, smiluj se.

M. Gospodine, smiluj se.

M. Gospodin s vama.

P. I s duhom tvojim.

POČETNA MOLITVA.

Pomolimo se. Potakni, Go-
spodine naša srca da pripra-
vimo putove jedinoro-
denomu Sinu Tvoemu, da
Ti po Njegovu došašću budemo
dostojni služiti očišćenim du-
šama. Koji s Tobom živi i kra-
ljuje u jedinstvu Duha Svetoga
Bog, po sve vijeke vjekova.
P. Amen.

Začeca Bl. Djevice Marije:

Pomolimo se. Bože, koji si
neoskrvnjenim Začetom Dje-
vice Marije pripravio dostojno
prebivalište Sinu svome i pred-
vidjevši smrt svoga Sina oslo-
bodio je svake ljage, daj, mo-
limo Te, da i mi po njezinom
zagovoru očišćeni dodemo k
Tebi. Po istom Gospodinu na-
šem Isusu Kristu, Sinu Tvo-

Christum, Filium tuum: Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus: per omnia saecula saeculorum. — M. Amen.

2) ČITANJA.

* ČITANJE POSLANICE bl. Pavla apostola Rimljanima (15, 4-13):

Braćo! Štogod je napisano, za našu je pouku napisano da ustrpljenjem i utjehom Pisma ufanje imamo. A Bog ustrpljenja i utjehe dao vam da jedno te isto osjećate među sobom po Isusu Kristu: da jednodušni jednim glasom slavite Boga i Oca Gospodina našega Isusa Krista. Zato primajte jedan drugoga kao što je i Krist primio vas na slavu Božju! Jer vam kažem, da je Krist Isus bio službenik obrezovanih radi istine Božje, da potvrdi obećanja o cima, a narodi da slave Boga radi milosrđa, kako je pisano: »Zato ću Te hvaliti među narodima, Gospodine, i pjevat ću Imenu Tvojemu!« I opet govori: »Veselite se, narodi, s pukom njegovim!« I opet: »Hvalite Gospodina svi narodi, slavite ga svi puci!« I opet Izaija govori: »Doći će potomak Jesejev i ustati će da vlada narodima, a narodi će se u njega ufati.« A Bog ufanja napunio vas svake radosti i mira u vjerovanju, da krepošću Duha Svetoga obilujete ufanjem.

M. Deo grátias.

GRADUALE.

Ex Sion spécies decóris ejus: Deus manífeste véniet. Congregáte illi sanctos ejus, qui ordináverunt testaméntum ejus super sacrificia.

Allelúja, allelúja. Laetátus sum in his quae dicta sunt mihi: in domum Dómini ibimus. Allelúja.

Misnik prelazi na sredinu oltara i duboko sagnut tiho moli:

Očisti srce moje i usne moje, svemogući Bože; kako si usne Izaije proroka očistio razarenim ugljenom, tako se dostoj mene blagim milosrđem svojim očistiti, da uzmognem dostojno navijestiti sveto evanđelje Tvoje! Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

mu. Koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog, po sve vijeke vjekova. — P. Amen.

P. Bogu hvala.

* PJESMA IZA POSLANICE.

Sa Siona, koji je slika krasote Njegove, Bog će svečano doći. Skupite oko Njega štovatelje Njegove, koji su sklopili s Njime savez po žrtvi.

Alleluja, alleluja. Obradovah se što mi rekoše: Ići ćemo u dom Gospodnji. Alleluja.

Dostoj se, Gospodine, blagosloviti! Neka bude Gospodin u srcu mojemu i na usnama mojim da dostojno i prikladno navijestim njegovo evanđelje! Amen.

Misnik idena drugu stranu i čita evanđelje, a vjernici stoje uspravno:

S. Dóminus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

† SEQUENTIA S. EVANGELII *
secúndum Matthaeum (11,2-10):

M. Gloria Tibi, Dómine.

M. Gospodin s vama.

P. I s duhom tvojim.

† SLIJEDI SV. EVANĐELJE
po Mateju (11, 2—10):

P. Slava Tebi, Gospodine.

U ono vrijeme: Čuvši Ivan u tamnici za djela Kristova, posla dvojicu učenika svojih i reče mu: »Jesi li Ti onaj koji ima doći, ili drugoga da čekamo?« Isus im odgovori: »Podite i javite Ivanu što čujete i vidite: Sljepi vide, hromi hode, gubavi se čiste, gluhi čuju, mrtvi ustaju, siromašnima se propovijeda evanđelje; i blago onomu koji se ne sablažni s mene.« A kad oni otiđoše, poče Isus govoriti mnoštvu o Ivanu: »Što ste izišli u pustinju da vidite? Trstiku koju vjetar vije? Ili što ste izišli da vidite? Zar čovjeka u meke haljine obučena? Eto, koji nose meke haljine, u kraljevskim su dvorovima. Ili što ste izišli da vidite? Proroka? Da, kažem vam, i više nego proroka. Jer je ovo onaj o kome je pisano: Eto ja šaljem anđela svojega pred licem tvojim, koji će pripravit put tvoj pred tobom.«

M. Laus tibi, Christe.

P. Hvala Tebi, Kriste.

Iza evanđelja redovito slijedi

PROPOVIJED.

Bez nje ti, kršćanine, ne bi smjela proći nedjelja. A slušaj je kao tumačenje riječi Božje i svakako učini barem jednu dobru odluku za danas i za ovu sedmicu.

CREDO.

Credo in unum Deum, Patrem omnipoténtem, factórem coeli et terrae, visibílium ómnium et invisibílium. Et in unum Dóminum Jesum Christum, Filium Dei unigénitum. Et ex Patre natum ante ómnia saecula. Deum de Deo, lumen de lumine, Deum verum de Deo vero. Génitum, non factum, con-

VJEROVANJE.

Vjerujem u jednoga Boga, / Oca svemogućega, stvoritelja neba i zemlje, svega vidljivoga i nevidljivoga / I u jednoga Gospodina Isusa Krista, jedinorodenog Sina Božjega. / Koji je od Oca rođen prije svih vjekova. / Bog od Boga, svijetlo od svijetla, pravi Bog od pravog Boga. / Rođen, ne

substantiálem Patri: per quem ómnia facta sunt. Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de coelis. Et incarnátus est de Spíritu Sancto ex María Virgine: Et homo factus est. Crucifixus étiam pro nobis sub Póntio Piláto passus et sepúltus est. Et resurrexit tértia die, secúndum Scriptúras. Et ascéndit in coelum: sedet ad dexteram Patris. Et iterum ventúrus est cum glória iudicáre vivos et mórtuos: cuius regni non erit finis. Et in Spíritum Sanctum, Dóminum et vivificántem: qui ex Patre Filioque procedit. Qui cum Patre et Filio simul adorátur et conglorificátur: qui locutus est per Prophétas. Et unam sanctam cathólicam et apostólicam Ecclesiám. Confíteor unum baptisma in remissionem peccatorum. Et exspecto resurrectiónem mortuórum. † Et vitam ventúri saeculi. Amen.

II. dio: PRIKAZANJE.

Misnik čeljuje oltar, okrene se k puku te ga pozdravi:

S. Dóminus vobiscum.
M. Et cum spiritu tuo.
S. Oremus.

OFFERTORIUM.

Deus, tu convérsus vivificábis nos, et plebs tua laetábitur in te: osténde nobis, Dómine, misericórdiam tuam, et salutare tuum da nobis.

stvoren, jednobitan s Ocem i po kojemu je sve učinjeno. / Koji je radi nas ljudi i radi našega spasenja sašao s neba. / (Ovdje pokleknemo.) I utjelovio se po Duhu Svetom od Djevice Marije i postao čovjekom. / Raspet također za nas, mučen pod Poncijem Pilatom i pokopan. / I uskrsnuo treći dan, kako svjedoči sveto Pismo. / I uzašao na nebo, sjedi o desnu Oca. / I opet će doći sa slavom suditi žive i mrtve, i njegovu kraljevstvu neće biti konca. / I u Duha Svetoga, Gospodina koji daje život i izlazi od Oca i Sina. / Koji se s Ocem i Sinom skupa časti i slavi, koji je govorio po prorocima. / Vjerujem u jednu, svetu, katoličku i apostolsku Crkvu. / Priznajem jedno krštenje za oproštenje grijeha. / I očekujem uskrsnuće mrtvih. / † I život budućega vijeka. Amen.

M. Gospodin s vama.
P. I s duhom tvojim.
M. Pomolimo se.

PRIKAZNA PJESMA,

Bože, obazri se na nas i oživi nas, i puk će se Tvoj veseliti u Tebi. Pokaži nam, Gospodine, milosrđe svoje i spasenje svoje da j nam.

PRINOS KRUHA I VINA.

Misnik otkrije kalež, uzdigne pliticu s hostijom i moli:

Primi, sveti Oče, svemogući vječni Bože, ovaj neokaljan prinos koji ja, nevrijedni sluga Tvoj, prinšim Tebi, živomu i pravomu Bogu svojemu, za nebrojene grijeha i uvrede i nemarnosti svoje i za sve prisutne, a i za sve vjerne kršćane žive i mrtve: da meni i njima bude na spasenje u život vječni. Amen.

Na strani poslanice ulijeva vino u kalež, pa blagoslovi i dodaje nekoliko kapi vode moleći:

Bože, koji si dostojanstvo ljudske naravi divno stvorio i još ga divnije obnovio, daj da po tajni ove vode i vina postanemo dionici Božanske naravi onoga koji se je udostojao biti dionikom naše ljudske naravi. Isus Krist, Sin Tvoj, Gospodin naš, koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog, po sve vijeke vjekova. Amen.

Opet u sredini oltara uzdigne kalež s vinom i moli:

Prinosimo Ti, Gospodine, kalež spasenja moleći blagost Tvoju, da s ugodnim mirisom uzade pred lice Božanskog veličanstva Tvoga za spasenje naše i svega svijeta! Amen.

Pokrivši kalež sklonut moli:

Primi, Gospodine, nas duhom ponizne i srcem skrušene: i takva nek bude žrtva naša danas pred licem Tvojim, da Ti bude mila, Gospodine Bože!

Onda blagoslovi prikazane darove:

Dodi, Posvetitelju, svemogući vječni Bože, i blagoslovi ovaj prinos pripravljen svetom imenu Tvojem!

Na strani poslanice misnik umivajući ruke govori (ps. 25):

Umivam u nevinosti ruke svoje, dok obilazim oltar Tvoj, Gospodine. Da glasno Tebe hvalim i pripovijedam sva čudeša Tvoja. Gospodine, zavolio sam krasotu doma Tvojega i mjesto gdje prebiva slava Tvoja. Ne daj, o Bože, da pogine s bezbožnima duša moja, i život moj s krvopijama. Na rukama su njihovim zločinstva,

I desnica im je puna mita. A ja hodam u nevinosti, izbavi me i smiluj se meni! Noga je moja na pravom putu, u skupštinama ću Te blagoslivati, Gospodine! Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu! Kako bliže na početku, tako i sada i vazda i u vijeko vjekova. Amen.

Na sredini oltara sagnut moli:

Primi, sveto Trojstvo, ovaj prinos što Ti ga prikazujemo na spomen muke, uskrsnuća i uzašašća Isusa Krista Gospodina našega i na čast blažene Marije vazda Djevice i blaženoga Ivana Krstitelja i svetih apostola Petra i Pavla i ovih i svih svetih: neka njima bude na čast, a nama na spasenje, i neka se dostoje zagovarati nas na nebu oni kojih se mi spominjemo na zemlji. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Misnik cjeliva oltar, okrene se k puku i poziva ga:

S. Oráte, fratres: ut meum ac vestrum sacrificium acceptabile fiat apud Deum Patrem omnipotentem.	M. Molite, braćo, da moja i vaša žrtva bude prijatna Bogu Ocu svemogućemu.
---	--

Poslužnik u ime puka odgovori:

M. Suscipiat Dóminus sacrificium de manibus tuis ad laudem et glóriam nóminis sui, ad utilitátem quoque nostram, totíusque Ecclésiæ suæ sanctæ.	P. Neka primi Gospodin žrtvu iz ruku tvojih na hvalu i slavu imena svojega, a na korist našu i svekolike svete Crkve svoje.
---	---

Misnik tiho odgovori: Amen, i onda tiho moli

SECRETA. * PRIKAZNA MOLITVA.

Molimo Te, Gospodine, utáži se poniznim našim molitvama i žrtvama, i kad nas ne preporučuju vlastite zasluge, priteci nam u pomoć svojom zaštitom. Po Gospodinu našem Isusu Kristu Sinu Tvomu, koji s Tobom živi i kraljuje...

Spomen osmine Neoskrvnjenog Začeca Bl. Djevice Marije:

Primi, Gospodine, spasonosnu žrtvu što Ti je prikazujemo o svetkovini neoskrvnjenog Začeca blažene Djevice Marije, i podaj, da nas koji priznajemo da si je svojom milošću unapred očuvao od svake ljage, njezin zagovor oslobodi od svih grijeha. Po Gospodinu...

Zadnje riječi ove molitve govori na glas.

III dío: POSVEĆENJE.

PRAEFATIO.

S. Per ómnia sǎcula saeculórum.
M. Amen.
S. Dóminus vobiscum.
M. Et cum spiritu tuo.
S. Sursum corda.
M. Habémus ad Dóminum.
S. Grátias agámus Dómino Deo nostro.
M. Dignum et iustum est.
S. Vere dignum et iustum est, aequum et salutáre, nos tibi semper et ubique grátias ágere: Dómine sancte, Pater omnipotens, aetérne Deus. Qui cum unigénito Filio tuo et Spiritu Sancto unus es Deus, unus es Dóminus: non in únus singularitáte persónae, sed in únus Trinitáte substántiae. Quod enim de tua glória, revelánte te, crédimus, hoc de Filio tuo, hoc de Spiritu Sancto sine différentia discretiónis sentimus. Ut in confessióne verae sempiternaeque Deitátis, et in persónis proprietas, et in esséntia únitas, et in majestáte adorétur aequálitas. Quam laudant Angeli atque Archángeli, Cherubim quoque ac Serafim: qui non cessant clamáre cotidie, una voce dicéntes:
Sanctus, sanctus, sanctus Dóminus, Deus Sábaoth. Pleni sunt coeli et terra glória tua. Hosánna in excél-

SLAVOSPJEV.

M. Po sve vijeko vjekova.
P. Amen.
M. Gospodin s vama.
P. I s duhom tvojim.
M. Gore srca.
P. Imamo ih kod Gospodina.
M. Zahvalimo Gospodinu Bogu našem.
P. Dostožno je i pravedno.
M. Uistinu je dostožno i pravedno, pravo i spasonosno, da vazda i svuda zahvaljujemo Tebi, Gospodine sveti, Oče svemogući, vječni Bože. Koji si s jedinorodenim Sinom svojim i s Duhom Svetim jedan Bog i jedan Gospodin, ne u jedinstvu jedne osobe, nego u Trojstvu jedne biti. Jer sve što, po Tvojem objavljenju, vjerujemo o slavi Tvojoi, to mislimo bez ikakve razlike i o Sinu Tvojemu da se u priznavanju pravoga i vječnoga Božanstva klanjamo i vlastitosti u osobama i jedinstvu u biti i jednakosti u veličanstvu: kojega hvale anđeli i arkandeli, kerubi i serafi, koji ne prestaju klicati svaki dan složno govoreći:

Svet, svet, svet Gospodin Bog nad četama. Puna su nebesa i zemlja slave Tvoje. Hosana u visini.
† Blagoslovljen koji dolazi

sis. † Benedictus, qui venit
in nómine Dómini. Hosánna
in excélsis.

u ime Gospodnje. Hosána u
visini.

Molitva za Crkvu.

Tebe dakle, preblagi Oče, ponizno molimo i prosimo po Isusu Kristu, Sinu Tvojemu, Gospodinu našem, da primiš i blagosloviš ove darove, ove poklone, ove svete neokaljane prinose što Ti ih prikazujemo, prije svega za svetu Tvoju Crkvu katoličku, da je se dostojiš po svemu svijetu umiriti, čuvati, ujediniti i upravljati, zajedno sa slugom svojim Papom našim Pijom i s biskupom našim .... i sa svim pravovjernima i priznavaocima katoličke i apostolske vjere.

Spomen živih.

Spomeni se, Gospodine, slugâ i službenicâ svojih .... (sjetimo se živih, za koje želimo posebno moliti) i svih prisutnih, kojih Ti poznaješ vjeru i znaš bogoljubnost, za koje Ti prinosimo ili koji Ti prinose ovu žrtvu hvale za sebe i za sve svoje, za otkupljenje duša svojih i za spasenje i zdravlje svoje, i prikazuju svoje želje Tebi, Bogu vječnomu, živomu i pravomu.

U zajednici sa svetima.

Prinosimo Ti ih u zajednici slaveći najprije spomen slavne vazda Djevice Marije, Majke Boga i Gospodina našega Isusa Krista, pa i blaženih apostola i mučenika Tvojih: Petra i Pavla, Andrije, Jakova, Filipa, Bartolomeja, Mateja, Šimuna i Tadeja, Lina, Kleta, Klementa, Ksista, Kornelija, Ciprijana, Lovre, Krizogona, Ivana i Pavla, Kuzme i Damjana i svih svetaca Tvojih. Po njihovim nam zaslugama i molitvama podaj da nas u svemu zakriljuje Tvoja zaštita! Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Držeći ruke nad darovima moli:

Ovaj dakle prinos nas slugu Tvojih, a i cijele obitelji svoje, molimo, Gospodine, umilostivljen primi, naše dane vodi u svojem miru i daj da se izbavimo od vječnog osuđenja, a da se pribrojimo stadi izabranika Tvojih! Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Blagosivajući darove:

Udostoj se, molimo Te, Bože, učiniti ovaj prinos u svemu blago-

slovljen, primljen, odobren, duhovan i prijatan, da nam postane tijelo i krv preljubljenog Sina Tvojega, Gospodina našega Isusa Krista.

PRETVORBA KRUHA I VINA.

Koji uoči svoje muke uze kruh u svete i časne ruke svoje, i podignuvši oči prema nebu k Tebi, Bogu Ocu svojemu svemogućemu, zahvali Ti, blagoslovi, prelomi i dade učenicima svojim govoreći: Uzmite i jedite od ovoga svi, jer

OVO JE TIJELO MOJE.

(Sada tri puta zvoni. Poklonimo se Isusu, pogledajmo sv. hostiju što je misnik diže, i sa sv. Tomom recimo: »Gospodine moj i Bože moj!« 7 godina i 7 četrdesetica oproštenja. — Tako i kod podizanja kaleža.)

Tako isto po večeri uze i ovaj preslavni kalež u svete i časne ruke svoje, iznova Ti zahvali, blagoslovi i dade učenicima svojim govoreći: Uzmite i pite iz nje svi, jer

OVO JE KALEŽ KRVI MOJE NOVOGA I VJEČNOGA ZAVJETA.
TAJNA VJERE, KOJA ĆE SE ZA VAS I ZA MNOGE PROLITI NA
OTPUŠTENJE GRIJEHA.

Kolikogod puta budete ovo činili, na moju uspomenu činite.

Spominjanje otkupljenja.

Zato spominjući se, Gospodine, mi sluge Tvoje, a i sveti narod Tvoj, blažene muke, kao i uskrnuća od mrtvih i slavnoga uzašašća na nebo istoga Krista, sina Tvojega, Gospodina našega, prinosimo preslavnom veličanstvu Tvojemu od Tvojih poklona i darova čistu žrtvu, svetu žrtvu, neokaljanu žrtvu, sveti kruh vječnog života i kalež vječnog spasenja.

Na ove žrtvene darove dostoj se svrnuti milostiv i vedar pogled i milo ih primiti, kao što si se dostojao milostivo primiti darove sluge svoga pravednoga Abela i žrtvu patrijarhe našega Abrahama i žrtvu koju Ti prinese veliki svećenik Tvoj Melkisedeh, svetu žrtvu, neokaljan prinos.

Duboko sagnut moli, pa onda cjeliva oltar:

Smjerno Te molimo, svemogućí Bože, zapovijedi da ruke anđela Tvoga odnesu ovu žrtvu na uzvišeni oltar Tvoj pred Božansko veličanstvo Tvoje, da se svi koji se od ovoga oltara pričestimo i uzblagujemo presveto tijelo i krv Sina Tvoga, napunimo svakoga nebeskoga blagoslova i milosti. Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Spomen mrtvih.

Spomeni se, Gospodine, i slugâ i službenicâ svojih, koji su otišli pred nama sa znamenjem vjere i počivaju u snu mira. (Sjetimo se napose svojih dragih pokojnika!) Udijeli, molimo, Gospodine, njima i svima koji u Kristu počivaju, mjesto rashlade, svjetlosti i mira! Po istom Kristu Gospodinu našem. Amen.

Molitva za nas.

Nobis quoque peccatoribus... (Govoreći ove riječi na glas misnik se udari u prsi:) I nama grešnicima, slugama Tvojim, koji se uzdamo u mnoštvo smilovanja Tvojih, dostoj se dati kakav dio i zajednicu s Tvojim svetim apostolima i mučenicima: s Ivanom, Stjepanom, Matijom, Barnabom, Ignacijem, Aleksandrom, Marcellinom, Petrom, Felicijem, Perpetuom, Agatom, Lucijom, Agnezom, Cecilijom, Anastazijom, i sa svim svetima svojim. Pusti nas, molimo, u njihovu družbu ne gledajući na zasluge naše, nego samo na Tvoje milosrđe. Po Kristu Gospodinu našem.

Po kojemu, Gospodine, sva ova dobra vazda stvaraš, posvećuješ, oživljuješ, blagosivlješ i udijeljuješ nama.

Po Njemu i s Njime i u Njemu je Tebi Bogu Ocu svemogućemu, u jedinstvu Duha Svetoga, svaka čast i slava! (Nastavi na glas:)

IV. dio: PRIČEST.

PATER NOSTER.

OČE NAŠ I LOMLJENJE KRUHA.

S. Per ómnia saecula saeculorum.

M. Amen.

S. Orémus. Praeceptis salutáribus móniti, et dívina insti-

M. Po sve vijeke vjekova.

P. Amen.

M. Pomolimo se. Spasonosnim zapovijedima potaknuti i Bo-

tučné formáti, audémus dicere:

Pater noster, qui es in coelis: Sanctificétur nomen tuum: Advéniat regnum tuum: Fiat volúntas tua, sicut in caelo, et in terra. Panem nostrum cotidiánum da nobis hódie: Et dimitte nobis débíta nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos indúcas in tentatiónem.

M. Sed libera nos a malo.

Misnik odgovori tiho: Amen i nastavi:

Izbavi nas, molimo, Gospodine, od svih zala prošlih, sadanjih i budućih, te po zagovoru blažene i slavne vazda Djevice Bogorodice Marije i blaženih apostola Tvojih Petra i Pavla, Andrije i svih svetih (prekriži se pliticom te ju cjeliva) † daj milostivo mir dnevima našim, da pomoću milosrđa Tvoga budemo od grijeha vazda slobodni i od svakoga uznemirenja sigurni.

Po istom Gospodinu našem Isusu Kristu, Sinu Tvomu, koji s Tobom živi i kraljuje u jedinstvu Duha Svetoga Bog.

Govoreći ove riječi misnik razlomi hostiju u tri dijela, pa nastavi na glas:

S. Per ómnia saecula saeculorum.

M. Amen.

S. Pax Dómini sit semper vobiscum.

M. Et cum spíritu tuo.

M. Po sve vijeke vjekova.

P. Amen.

M. Mir Gospodnji neka bude vazda s vama.

P. I s duhom tvojim.

Onida najmanji dio hostije spusti u kalež s riječima:

Ovo miješanje i posvećenje tijela i krvi Gospodina našega Isusa Krista neka bude nama koji ga primamo, za život vječni! Amen.

Udarajući se tri puta u prsi govori na glas:

Agnus Dei, qui tollis peccáta mundi: miserére nobis.

Jaganjče Božji, koji uzimaš grijehe svijeta, smiluj nam se!

Agnus Dei, qui tollis peccata
mundi: miserere nobis.
Agnus Dei, qui tollis peccata
mundi: dona nobis pacem.

Jaganjče Božji, koji uzimaš
grijehe svijeta, smiluj nam se!
Jaganjče Božji, koji uzimaš
grijehe svijeta, daruj nam mir!

Molitva za mir.

Gospodine Isuse Kriste, koji si rekao apostolima svojim: „Mir
vam svoj ostavljam, mir vam svoj dajem«, ne gledaj na grijehe
moje nego na vjeru Crkve svoje, i dostoj se nju po volji svojoj
umiriti i ujediniti! Koji živiš i kraljuješ Bog po sve vijeke vjekova.
Amen.

Molitva prije pričesti.

Gospodine Isuse Kriste, Sine Boga živoga, koji si po volji Oče-
voj uz sudjelovanje Duha Svetoga smrću svojom oživio svijet, oslo-
bodi me ovim presvetim tijelom i krvlju svojom od svih grijeha
mojih i od svakoga zla! Daj mi da se vazda držim zapovijedi Tvo-
jih, i ne dopusti da se ikada odijelim od Tebe! Koji s istim Bogom
Ocem i Duhom Svetim živiš i kraljuješ Bog po sve vijeke vjekova.
Amen.

Primanje Tijela Tvoga, Gospodine Isuse Kriste, koje se ja ne-
dostojan usudujem blagovati, neka mi ne bude na sud i osuđenje,
već neka mi po blagosti Tvojoj čuva dušu i tijelo i liječi od grijeha.
Koji živiš i kraljuješ s Bogom Ocem u jedinstvu Duha Svetoga Bog,
po sve vijeke vjekova. Amen.

PRIČEST MISNIKA I VJERNIKA.

Poklekne, uzme u ruke sv. hostiju i govori:

Kruh ću nebeski uzeti i ime ću Gospodnje prizvati.

Udarajući se u prsi moli na glas tri puta:

Dómine, non sum di-
gnus, ut intres sub tectum
meum: sed tantum dic verbo,
et sanábitur ánima mea.

Gospodine, nisam do-
stojan da unideš pod krov
moj, nego samo reci riječ i o-
zdravit će duša moja.

Prekriži se i pričesti se sa sv. Tijelom:

Tijelo Gospodina našega Isusa Krista čuvalo dušu moju za život
vječni. Amen.

Što da uzvratim Gospodinu za sve što mi je učinio? Kalež ću
spasenja uzeti i ime ću Gospodnje prizvati. Hvaleći prizvat ću Go-
spodina i od svojih ću se neprijatelja osloboditi.

Prekriži se i pričesti se sa sv. Krvlju:

Krv Gospodina našega Isusa Krista čuvalo dušu moju za život
vječni. Amen.

Ako možeš, kršćanine, sad se pričesti! Pobožno prati sv. Misu,
pa se možeš pričestiti bez posebnih pripravnih molitava. Vjernici
govore: Ispovijedam se... a misnik: Smilovao vam se... † Opro-
štenje... (sve kao na početku mise).

Onda misnik okrenut k puku pokazuje sv. česticu i govori:

S. Ecce Agnus Dei, ecce, qui
tollit peccata mundi.

Dómine, non sum dignus...

Corpus Dómini nostri Jesu
Christi custodiát ánimam tu-
am in vitam aetérnam. Amen.

M. Evo Jaganjac Božji, evo koji
uzima grijehe svijeta.

Gospodine, nisam dosto-
jan... (tri puta kao gore.)

Tijelo Gospodina našega
Isusa Krista čuvalo dušu
tvoju za život vječni. Amen.

(Ako ne možeš stvarnim, pričesti se barem duhovnim načinom:
pobudi u srcu živu želju da primiš Isusa i Njegovu milost te izmoli
pobožno gornje molitve! Bez pričesti je sv. Misa zapravo manjkava.)

Dok ispire kalež vinom i vodom, misnik tiho moli:

Što smo ustima blagovali, Gospodine, daj da čistim srcem pri-
mimo i neka nam vremeniti dar bude neprestani lijek!

Tijelo Tvoje, Gospodine, koje sam blagovao, i krv koju sam pio,
neka prione uz srce moje; i ne daj da ostane griješna ljaga u meni,
koga su okrijepila čista i sveta otajstva. Koji živiš i kraljuješ u
vijeke vjekova. Amen.

Pokrivši kalež na strani poslanice čita:

COMMUNIO.

*

PRIČESNA PJESMA.

Jerúsalem, surge et sta in
excélso, et vide iucunditátem,
quae véniet tibi a Deo tuo.

Opet na sredini cjeliva oltar, okrene se k puku i pozdravi:

S. Dóminus vobiscum.

M. Et cum spíritu tuo.

Ustani, Jeruzaleme i stoji na
visini i gledaj veselje, koje
će ti doći od Boga tvoga.

M. Gospodin s vama.

P. I s duhom tvojim.

Na strani poslanice moli:

POSTCOMMUNIO.

Orémus. Replēti cibo spiritu-
ālīs alimónīae, sūpplices te,
Dómine, deprecámur: ut hujus
participatióne mystéril, doceas
nos terréna despícere et amáre
coeléstia. Per Dóminum no-
strum Jesum Christum...
M. Amen.

Spomen osmine Neoskrvnjenog Začeca Bl. Djevice Marije:

Orémus. Sacraménta quae
súmpsimus, Dóminus, Deus no-
ster: illius in nobis culpae vúl-
nera réparent; a qua immacu-
látam beatae Mariæ Concep-
tiónem singuláriter praeservá-
sti. Per Dóminum...

M. Amen.

* OTPUST I BLAGOSLOV.

Opet na sredini cjeliva oltar. okrene se k puku i pozdravi:

S. Dóminus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

S. Benedicámus Dómino.

M. Deo grátias.

M. Gospodin s vama.

P. I s duhom Tvojim.

M. Blagoslivajmo Gospodina.

P. Bogu hvala.

Prignut moli na sredini oltara:

Neka Ti ugodna, sveto Trojstvo, bude služba sluge Tvoga, i
daj da žrtva, koju sam ja nedostojan prinio pred veličanstvo Tvoje,
bude Tebi prijatna, a meni i svima za koje sam je prinio, neka po
milosrđu Tvojem bude ponizna. Po Kristu Gospodinu našem. Amen.

Cjeliva oltar, digne pogled, pokloni se križu
i blagoslovi puk, koji kleči:

S. Benedicat vos omnipotens
Deus, † Pater, et Fillus, et
Spiritus Sanctus.

M. Amen.

M. Blagoslovio vas svemogući
Bog, † Otac, i Sin, i Duh
Sveti.

P. Amen.

* POPRIČESNA MOLITVA.

Pomolimo se. Nasićeni du-
hovnom hranom smjerno Te
molimo, Gospodine, da nas po
pričešćenju ove tajne naučiš
prezirati zemaljsko a ljubiti
nebesko. Po Gospodinu našem
Isusu Kristu...
P. Amen.

Pomolimo se. Molimo te, Go-
spodine Bože naš, da otajstva
što smo ih blagovali, zacijele
u nama rane onoga grijeha, od
kojega si izvanrednom povla-
sticom očuvao Blaženu Mariju
u neoskrvnjenom začecu. Po
Gospodinu...
P. Amen.

Zadnje evandjelje.

S. Dóminus vobiscum:

M. Et cum spiritu tuo.

S. † Inítium sancti Evangélii
secúndum Joánnem.

M. Glória tibi, Dómine.

M. Gospodin s vama.

P. I s duhom tvojim.

M. † Početak svetog evandjelja
po Ivanu.

P. Slava Tebi, Gospodine.

M. U početku bijaše Riječ i Riječ bijaše u Boga i Bog bijaše Riječ.
Ova bijaše u početku kod Boga. Sve je po njoj postalo i bez nje
ništa nije postalo što je postalo. U njoj bijaše život i život bijaše
svijetlo ljudima. I svijetlo svijetli u tami, i tama ga ne obuze.
Poslan bi čovjek od Boga, komu bijaše ime Ivan. Ovaj dode sa
svjedočanstvom da svjedoči za svijetlo, da svi vjeruju po njemu.
On ne bijaše svijetlo, nego da svjedoči za svijetlo. Bijaše svijetlo
istinito, koje obasjava svakog čovjeka koji dolazi na ovaj svijet.
Na svijetu bijaše i svijet je po njemu postao, a svijet ga ne
upozna. K svojim dode i svoji ga ne primše. A koji ga pri-
miše, dade im vlast da budu djeca Božja, onima koji vjeruju u
ime Njegovo, koji nisu rođeni ni od krvi, ni od volje tjelesne,
ni od volje muževljeve, nego od Boga. (Ovdje pokleknemo.)
I Riječ je tijelom postala i prebivala među nama, i
vidjesmo slavu Njegovu, slavu kao jednorodnoga od Oca, puna
milosti i istine.

M. Deo grátias.

P. Bogu hvala.

Iza tihe sv. Mise misnik s pukom moli tri puta Zdravo Marijo,
jedamput Zdravo Kraljice, jednu molitvu za uzvišenje sv. Crkve i
drugu za zagovor sv. Mihovila. Na koncu tri puta reče: Presveto
Srce Isusovo, a puk odgovori: Smiluj nam se!

Za život preko sedmice.

Sada iza Mise pogledaj opet naslovnu sliku i dobro se u nju
zagledaj. Na slici vidiš, kako se grad Jerusalem pripravlja i kiti za
posjet Kralja. Znaš li što to znači? Kad je Bog odlučio da prebiva
među izabranim narodima u sv. šatoru, potanko je Mojsiji naredio
i sliku mu pokazao, kako ima da sagradi sv. šator. I nama sv. mati
Crkva pokazuje danas u svojim pjesmama i molitvama ovu sliku, da
i mi tako svoju dušu pripravimo za Porodenje Isusovo.
Mjesto zelenih vijenaca mi ćemo svoje srce napuniti ufanjem i ve-

seljem, mjesto svečanih sagova mi ćemo svoju dušu uresiti milošću Božjom, a naše svjetiljke bit će vjera u novorođeno Božje Dijete i nakana da sve u nama Njemu služi. Eto obilata posla za svu sedmicu, a i za čitavo vrijeme do Božića, dapače i za sav život do posljednjeg Isusovog dolaska pri našoj smrti.

Za taj veliki program Crkva nam doista i ostavlja skoro svu sedmicu, da se posvetimo samo adventskim mislima i djelima. U Došašću uopće nemamo puno svetačkih blagdana, a ove sedmice slavimo samo dva sveca: u utorak sv. Damaza, a u četvrtak sv. Luciju. U druge je dane sv. misa kao na blagdan Neoskrv-njenog Začeca (kako je imaš u prošlom svešćiću), jer smo u nje-govoj osmini. Pod okriljem dakle i pomoću Prečiste Majke pripra-vljamo svoju dušu i idemo ususret Sinu.

Što ćemo učiniti baš ove sedmice? Čuo si u evanđelju, da će Isus doći kao liječnik bolesnih i uskrisitelj mrtvih duša. A liječnik redovito može bolesnika da liječi i izliječi samo ako bolesnik iskreno prizna svoju bolest i u ozdravljanju surađuje. Priznajmo zato, da i u nama ima puno bolesnoga: previše gledamo u zemlju pa smo skoro slijepi za nebo i nebeske stvari; teške i kao hrome su nam noge za put u crkvu i na dobra djela; gluhi smo za riječ Božju ili je možda samo ušima slušamo; a valjda nam se duša uhvatila i guba smrtnoga grijeha. Da, kršćanine dragi, otkada nisi svoju dušu očistio? Možda od Uskrsa? Ko će se tako dugo čuvati od grijeha, i to još bez Isusa? Ili si se možda tako naučio na grijeh da ga i ne vidiš, da ga i ne osjećaš i da izjavljuješ: ja nemam ni-kakvih grijeha? Zar si se privikao grijehu kao vodi što je piješ i zraku što ga dišeš? A možda su ovi retci pali i u ruke kojega po-sve mrtvoga, možda ih čita odavna zabludjela ovca? — Neka se niko ne boji, neka niko ne očajava. Isus je rekao: »Zdravi ne tre-baju liječnika već bolesni«, pa baš za nas grešnike dolazi Isus da sve izliječi. U dobroj adventskoj ispovijedi protresi svo-ju dušu, probudi je od nehaja i mrtvila. Nemoj ostati samo kod vanjskih pogrešaka, već potraži glavni uzrok svih svojih grijeha, nadi svoju glavnu manu pa je iščupaj iz svog srca.

Kad ćeš se dakle ispovijediti? Nema pravog kršćanskog Božića bez ispovijedi. Ne oteži, ali svakako u subotu, jer je slijedeća ne-djelja, kako ćemo vidjeti, već puna Božićnog veselja. Ako malom Isusu ne možeš dati srce urešeno mnogim krepostima i dobrim djelima, barem da bude čisto. A onda ćeš osjetiti sav Božićni mir i radost, i bit ćeš veseo kao ono dok si još bio malo nevino dijete. Jer Božić je blagdan djece, male i velike Božje djece...

Iz proroka Izaije.

Izaija je naš adventski propovjednik. Zadnji put smo čuli kako ga je Bog pozvao za proroka, a danas ćemo vidjeti kako gleda prorok u budućnost pa vidi Spasitelja i kraljevstvo što će ga Spasitelj osnovati na zemlji. Pročitat ću vam, a zatim kratko protumačiti to lijepo mjesto.

»Iz stabla će Jesejeva izaći
mladica,
I iz njegovog će korijena
procvjetati cvijet.
I na njemu će počivati Duh
Gospodnji.
Duh mudrosti i duh razuma,
Duh savjeta i duh jakosti.
Duh znanja i duh pobožnosti.
I napunit će ga Duh straha
Gospodnjega.
On neće suditi po viđenju očiju,
Niti će karati po čuvenju ušiju,

Već će suditi uboge po
pravednosti.
I niskima na zemlji vratit će
no pravici.
A zemaljsku će djecu udariti
silom svojih usta
I opake će pogubiti dahom
svojih usana.
Pravednost će biti pās njegovih
bokova.
I svoja će bedra opasati
vjernošću.«

O kome to govori prorok? U duhu gleda mladicu koja je iz-rasla iz jednog starog panja, a na njoj eno procvjetao krasan cvijet. Što to znači? Korijen je kralj David, sin Isaja ili Jeseja, a od Ma-rije, koja je bila rođa Davidova, izašla je mladica, Isus Krist, obećani Spasitelj. Zatim prorok gleda kako je Spasitelj na-punjen sa sedam darova Duha Svetoga. Sjetite se krštenja Isusova na rijeci Jordanu, kad je na Njega sašao Duh Sveti u prilici goluba, pa sv. Luka nastavlja: »Kad se Isus pun Duha Svetoga vrati od Jordana, odvede ga Duh u pustinju.« A mislimo ovdje i na sedam darova Duha Svetoga, koje smo i mi primili u sakramentu sv. po-tvrde. I onda pred prorokovim očima izraste Spasitelj od mladice u velikog Kralja, koji je otac i branitelj nevoljnih i potlačenih, a ujedno i pravedan sudac opakih. — Sad još jedamput pognjivo pročitaj proročanstvo, pa ćeš sve razumjeti. Uopće moramo sv. pismo polagano čitati, a ne kao kakvu novinu, jer nam iz sv. pisma govori sam Duh Sveti.

Kad nam je prorok tako navijestio Mesiju, nastavlja da nam reče koju i o Njegovom kraljevstvu, sv. Crkvi. Tu nam prorok slika kraljevstvo Božje na zemlji kao zemaljski raj:

»Tada će vuk prebivati
s jaganjcem | Dojenče će se igrati kraj lame
poskoka

I ris će ležati s kozilćem
I skupa će stati tele i lav i ovca
I malo će ih dijete voditi.
Skupa će pasti tele i medvjed
I njihovi će mladi skupa
počivati.

Lav će jesti pljevu kao vō.

I u rupu će zmaja dijete od-
bijeno od sise pružati ruku.
U onaj dan mladica Jesejeva
Bit će za znak među narodima.
I njega će tražiti narodi.
I grob će mu biti slavan.»

Opet krasno proročanstvo. Razmotrimo ga: u zemaljskom su raj u sve životinje bile pitome; koje su sada divlje, pasle su složno sa domaćim životinjama, a ni otrovna zmija nije bila ljudima opasna. Tako će, kaže prorok, opet biti u novom zemaljskom raju Božjega kraljevstva. Samo moramo to pravilno shvatiti. Izvana ostaje zemlja dolina suza i divlje se životinje neće pripitomiti. Prorok hoće samo da slikovito prikaže mali raj u srcu svakog Božjeg djeteta. Tu se misli na mir »kojega svijet ne može da dade«, mir »koji nadilazi svako spoznanje«, mir koji su na bethlehemske poljanama navijestili ljudima anđeli kod rođenja Isusova. Razne su pak životinje slike grijeha, i ako ti je, kršćanine, srce barem donekle ukrotilo strasti i grijeha, onda znaš o kojemu miru govori prorok. A u onim su životinjama prikazani i razni narodi, koje je Isus oko sebe sve okupio. Ako si kada vidio ljupku sliku kako Božansko Dijete vodi lava i tele a druge ga okružuju i slijede, onda će ti ovo proročanstvo biti još jasnije. — Još zadnje riječi. Kad prorok kaže da će »mladica Jesejeva biti znak narodima«, misli na križ, uzvišeni znak spasenja, koji priteže k sebi sve ljude i narode. O tom je i Spasitelj jednom rekao: »A ja kad budem podignut sa zemlje, sve ću k sebi privući.« I onda baca prorok još jedan pogled na Kalvariju pa gleda kako Spasitelj na križu, na tom znaku naroda, umire. A na koncu vidi i Njegov grob, koji je po uskrснуću postao slavan. Koliko nam je toga prorok danas kazao: vodi nas od rođenja do uskrснуća Kristova, pokazuje nam Kralja i kraljevstvo mira. — A ovo nas proročanstvo sjeća i riječi današnje poslanice: »da jedno te isto osjećamo među sobom po Isusu Kristu«. Pokušaj to ove sedmice!

Sveti Damaz, papa.

Na Petrovoj je stolici sjedio od 366—384 god. Malo prije toga su kršćane krvavo progonili pa su se k službi Božjoj skupljali u podzemne hodnike t. zv. katakombe. Kad je g. 313 cesar Konstantin

dao Crkvi slobodu, stadoše kao iz zemlje nicali mnogobrojne i veličanstvene crkve. Glavna zadaća tadašnjih biskupa i svećenika bila je, da razviju crkveni život, da se brinu za ljepotu službe Božje. Osobito su morali posvetiti puno brige odgoju i pouci vjernika, da u mirno doba ne popusti revnost i pobožnost mlade Crkve. Sve je te zadaće sveti Damaz kao Papa izvrsno ispunio pa spada među najvažnije Pape te dobi.

Njegova je posebna zasluga, da imamo dobar i besprijekoran prevod sv. pisma. On je naime k sebi pozvao i imenovao za svog tajnika vrlo načitanog i učenog muža, našeg zemljaka sv. Jeronima, pa je njemu naručio, neka sv. pismo prevede s židovskoga i grčkoga na latinski jezik. A tom je najvećem poznavacu sv. pisma, kako zove Crkva sv. Jeronima, prijevod tako uspio, da ga još i danas u crkvi upotrebljavamo. Taj se latinski prevod zove »vulgata« t. j. opće upotrebljavani prevod, a u sve crkve ga je uveo baš sveti Damaz. Zato i mi danas odlučimo, da ćemo marljivo čitati sv. pismo. Ako nemamo cilji prevod sv. pisma, lako ćemo dobiti opširnu biblijsku povijest od Gudeka i osobito krasan Isusov život od Vimera, što je sve izdalo naše društvo sv. Jeronima. Eto za ove duge zimske večeri, uz druge vrijedne knjige istog društva, krasnog štiva za naše obitelji! Ne bi smjelo biti ni jedne kršćanske zajednice, kao obitelji, društva i zavoda, a da svaki dan osobito u zimsko doba ne pročita štogod iz sv. pisma.

Sveti Damaz je bio i veliki prijatelj liturgije, crkvenog života i molitve. On je uveo u sve crkve pjevanje psalama i to da ih pjeva sav puk u dva kora naizmjenice. Sigurno znaš, kršćanine, što su to psalmi i poznaš barem 129. psalam »Iz dubina«, što ga obično molimo za pokojne te pokornički 50. psalam »Smiluj se meni, Bože«. Takvih je psalama u sve 150, a sve je jedan ljepši od drugoga, pa ćemo s vremenom u našem listiću i njih donositi, da kršćani opet nauče te mole i pjevali divne te pjesme Duha Svetoga, kako su ih u ono doba, pripovijeda nam baš sv. Jeronim, pjevali i seljaci u polju i radnici kod posla. — Osim toga je ovaj Papa još odredio, da se na koncu svakog psalma nadoda »Slava Ocu i Sinu i Duhu Svetomu«. Otada taj slavospjev nije prestao na zemlji, već se s njim od kraja do kraja zemlje neprestano slavi Boga. Ko bi izbrojilo koliko se puta taj slavospjev izmoli, ta samo ga preko 300.000 svećenika i barem još toliko redovnika i redovnica ponavljaju svaki dan do 50 puta. Kako si sretan, kršćanine, što si dionik toliko i takve molitve sv. Crkve! Odluči onda i ti danas, da ćeš taj kratki ali bogat slavospjev često i osobito lijepo moliti. Neka ti nikad ne izade

iz ustiju nepromišljen, a u znak poklonstva nakloni glavu, kad ga izgovaraš.

I još nešto o današnjem svecu. Kad su prestala progonstva počele kršćani štovati i resiti grobove sv. mučenika, koji su za Krista dali svoj život. I u tom štovanju i uređivanju mučeničkih grobova istakao se je sv. Damaz: A kako je bio i pjesnik, sastavio je i mnogo pjesničkih nadgrobnih natpisa (t. zv. epigrama) na čast sv. mučenicima. I tu se mi možemo nešto da naučimo: kad pobožnim mislima ideš grobištem pa na spomenicima čitaš lijepe, religiozne natpise, misli da slušaš propovjed, krasnu propovjed vječnosti, kršćanske vječnosti. Samo što se sada često upotrebljavaju natpisi koji malo znače i kršćanskom srcu skoro ništa ne govore. Kad nanese prigoda, donijet ćemo i nekoliko starokršćanskih i biblijskih nadgrobnih natpisa, a vrlo lijepih možeš da čitaš u članku o katakombama u vrlo zanimivoj »Povijesti katoličke Crkve« što ju je napisao o. Vanino, a izdalo »Društvo sv. Jeronima« i »Glasnik Srca Isusova«. — Koliko smo danas lijepoga naučili uz život samo jednog sveca! Da, naši su sveci naši heroji i geniji, koji svijetle na nebu kao zvijezde.

Kad je tako sv. Damaz 18 godina upravljao Crkvom Božjom, u 80. godini života umre. Pokopan je bio s malom i sestrom u jednoj od crkava što ih je on sam u Rimu sagradio. Sv. Jeronim je o njemu rekao krasnu riječ: »Bio je Damaz djevičanski naučitelj djevičanske Crkve«. Ljepšeg se naslova svećeniku ne može dati.

Sвета Lucija.

Živila je u gradu Sirakuzi na otoku Siciliji oko 300. god., kad je u Rimu vladao i kršćane progonio car Dioklecijan, naš zemljak. Jednom joj majka oboli od krvotoka pa je Lucija nagovori, neka ide u Kataniju na grob glasovite mučenice sv. Agate. Molitve im budu uslišane i Lucijina majka ozdravi. Tom prigodom dobije od majke dozvolu, da može sav svoj miraz razdijeliti siromasima, što je doista odmah nakon povratka u Sirakuzu učinila. — Bit će to glavni povod što se na današnji dan darivaju djeca u Italiji, a odatle je prešao taj običaj i u naše primorske krajeve, pa je za primorsku djecu blagdan sv. Lucije ono što je Nikoljin za sjevernjake.

Kad dozna za to dijeljenje miraza mladić, kojemu su je Lucijini roditelji proti njezinoj volji bili obećali za zaručnicu, pobijesni od

ljutitosti i prijavi Luciju kao kršćanku gradskom sucu, poganiu Paskaziju. Sve molbe i prijetnje sučeve Luciju su samo jačale da je sve više hvalila i uznosila kršćansku vjeru a pogrdivala poganstvo. Sucu dodija pa joj zaviče: »Prestat ćeš brbljati, kad dođu muke«. Na to će mu Lucija: »Službenicima pravoga Boga ne će nikada uzmanikati riječi, jer je sam Krist Gospodin obećao: Kad vas budu vodili pred kraljeve i upravitelje, ne budite zabrinuti, kako ćete ili što ćete govoriti, jer će vam se dati u onaj čas, što ćete kazati; jer niste vi, koji govorite, nego Duh Sveti koji govori u vama«. Upita je zatim Paskazije: »Zar je Duh Sveti u tebi?« »Da«, odgovori sv. Lucija, »svi koji čisto i pobožno žive, hram su Duha Svetoga«. A sudac će: »Dobro, dat ću te odvesti u sramotno mjesto, da te ondje osramote i obeščaste i tako Duha Svetoga potjeraju iz tebe«. »Ako nema moje privole, moja čistoća ne može trpjeti«, odvratí Kristova djevica. Rasrden tim riječima zapovijedi Paskazije da sv. Luciju odvedu u besramnu kuću. Ali Bog je čuvao svoju zaručnicu, pa takovom ju je jakošću utvrdio Duh Sveti, da je nikakva sila nije mogla maknuti sa tog mjesta. Postiden sudac naloži, da oko Lucije naslažu drva sa sumporom i smolom i onda sve poliju vrelim uljem i zapale. Ali svemogućí Bog učini novo čudo i sav taj strašan plamen ne opali joj ni jednog vlasi. Ne znajući sudac što će, dade joj iskopati lijepe djevičanske oči. (Zato sv. Luciju i slikaju, kako drži tanjurić sa svojim očima, a radi imena što ga nosi i boli što je kod toga pretrpila, kršćani je zazivaju u očnim bolestima). Još ju je na druge strašne načine sudac dao mučiti, dok na koncu ne uzme mač pa joj ga zabode u grlo i pobježe smeten od tolikih Božjih čudesa. Rane su bile smrtonosne i iza kako joj je svećenik podijelio sv. poputbinu a ona prorokovala skoru slobodu Crkve na današnji dan g. 304. pode k svom Božanskom Zaručniku. Tijelo joj pokopaše u Sirakuzi, odakle je kasnije bilo preneseno u Carigrad i konačno u Mletke.

Uz sv. Ceciliju, sv. Agnezu (Janju) i sv. Agatu spada sv. Lucija među četiri velike djevice i mučenice iz prve dobi kršćanstva, pa ih Crkva svaki dan spominje i u sv. Misi iza pretvorbe. Zanimivo je još da se ove četiri svetice slave u četiri zimski mjeseca: Cecilija u studenom, Lucija u prosincu, Agneza u siječnju, a Agata u veljači. Ako pak prevedemo njihova imena na hrvatski, vidimo da su i u lijepoj vezi sa crkvenom godinom: Cecilija znači Slijepa, pa se slavi kad u prirodi vlada tama; Lucija znači Svijetla, jer nas kroz noć Došašća vodi k Božićnom svijetlu; Agneza znači Čista, a Agata Dobra. Idimo dakle, kršćani, skupa sa svijetlom Kristovom zaručnicom ususret Kralju, koji dolazi!

Spomen-knjiga sv. Crkve.

Jesi li kada, čitatelju dragi, vidio spomen-knjigu kojeg društva ili grada? Raskošno uvezana knjiga, a u njoj na svakoj stranici umjetnički ispisano ime počasnog građanina tog grada ili počasnog člana i pokrovitelja društva. I sv. Crkva ima takvu knjigu, u kojoj zapisuje svoje počasne građane. A koji su to? Crkva živi na zemlji, ali vodi u nebo i svršava u nebu, pa su njezini najodličniji članovi oni koji su već dostigli cilj, koji su došli u nebo. Sv. Crkva dakle zapisuje u svoju spomen-knjigu svece.

Ta se spomen-knjiga sv. Crkve zove martirologij*, t. j. popis mučenika, jer su u prvo vrijeme samo mučenike štovali kao svece, pa još i sada imaju mučenici prednost pred priznavaocima, t. j. onim svecima koji nijesu naučenici, već su samo svojim djelima priznavali i svjedočili istinitost Isusovog nauka. Crkva ne može da svakog sveca spominje u posebnoj sv. Misi, jer je Božjih ugodnika nebrojeno. Ali da im se sačuva ime i barem kakav spomen, Crkva je sastavila i neprestano nastavlja popis onih koji su za Kristovu vjeru trpjeli i poginuli, te svih blaženika i svetaca. U toj se dakle spomen-knjizi za svaki dan navada poimence mnogo svetaca, a neki su u njoj i potanje opisani. Lijepa je to knjiga, iz koje se osjeća dah stare Crkve i njezinih nebrojenih mučenika. Zato svećenici u koru svaki dan iz nje čitaju, a i mi ćemo donijeti gdje god koji izvadak. Danas evo n. pr. dva vrijedna uzora:

Za 10 prosinca: »U Meridi, u Španjolskoj, mučenička smrt svete Eulalije djevice, koja je tek u dvanaestoj godini na zapovijed namjesnika Dacijana podnijela mnoge muke što je Krista priznavala; na koncu je svežaše na natezaonicu i gvozdenim češljima joj izgreboše tijelo, pak s obje strane zapališe oganj: kad se oganj pogasio, ona izdahne.«

Za 14 prosinca: »Na otoku Cipru rodendan (za nebo) blaženog biskupa Spiridijona, koji je bio jedan od onih priznavaoca što ih je Galerije Maksimijan osudio na rad u rudnicima iza kako im je iskopao desno oko i presjekao žile pod lijevim koljenom. Slavan je bio i po daru proricanja i po moći čudesa, a na nicejskom je koncilu usutkao i obratio k vjeri nekog poganskog filozofa koji se je izrugivao kršćanskim istinama.«

Stujmo, kršćani, svoje svece! Kako? Njihov život je naša škola.

* Preveden je i na hrvatski jezik kao »Koledar svih svetaca i svetica Božjih, koji uz to sadrži i oduži opis glavnog sveca svakog dana u godini. Naručuje se kod Hrvatske Knjižare u Splitu, a cijena mu je samo 30 dinara, pa ga preporučamo osobito obiteljima, zavodima i društvima za svakodnevno zajedničko čitanje.

Slika nam dakle prikazuje kako se Jeruzalem pripravlja na doček Krista Kralja, koji je sunce svijeta.

Pod ovu sliku spadaju riječi Izaije proroka (60, 1—2):

Ustani, rasvijetli se Jeruzaleme!
Jer dode svijetlo tvoje

I slava te Gospodnja obasja.
Gle, tmine će pokriti zemlju
I magla narode.

A nad Tobom će se pojaviti
Gospodin

I slava će se Njegova u tebi
vidjeti.

Narodi će hoditi u svijetlu
tvojem

I kraljevi u sjajnosti, koja
ističe iz tebe.

U zemlji se tvojoj više neće
čuti za nasilje

Ni u krajevima tvojim za
opustošenje i razrušenje.

Na zidovima će tvojim pre-
bivati mir,

A na vratima tvojim pjevat
će se pohvale.

Tebi više ne treba po danu.
Sunca

I mjesečeva se svjetlost neće
u tebi ni vidjeti.

Gospodin će biti neprestana
svjetlost tvoja,

A Bog tvoj slava tvoja!
Sunce tvoje više neće zaći

Niti će se mjesec tvoj
smanjivati.

Gospodin će biti vječna
svjetlost tvoja

I dovršit će se dani zalivanja
tvoje.

Malim prijateljima.

Jeste li počeli, draga djeco, izradivati jaslce i sve što za njih treba? Kako vam ide? Eh, ustrpljenja i ustrajnosti treba. Zapamtite ovo: što jedamput počnemo, moramo svršiti. Dijete koje se sto stvari hvata, a nijednu ne svrši, ne će ni u životu ništa učiniti. — Danas bih vas htio još nešto naučiti. Ko je malo vještiji u rezuckanju može od mekog drvca, a još lakše od borove ili smrekove kore, napraviti vrlo zgodne kipiće. Ko se nada, da mu mjesto pastira ne će izaći vreteno, neka pokuša, samo nek pazi da se ne poreže. — A i nešto lagana za svih: kroz ovu sedmicu možete posijati malo pšenice, da i mlade pšenice bude oko jaslca. To je vrlo lako: na tanjuru ili komadu daske stavi malo crne dobre zemlje, po njoj posij dosta gusto pšenicu; gdje kad malo zalij, pa ćete vidjeti, kako će brzo izniknuti i bez prestanka, i ako nevidljivo, rasti. Bit će ti na veliko veselje, osobito ako stanuješ u gradu; pa nemaš priloge da živiš u prirodi i gledaš sva čudesa što ih Bog u njoj neprestano čini. Samo naravski ne treba s tim uprljati cijelu kuću, da mama ne viče.

I još jednu zabavu za ovu sedmicu! Pogledaj naslovnu sliku! Je li da i ti razumiješ, što znači. Kraljevski se grad Jeruzalem pri-

pravlja da svečano dočeka svog Kralja. Tako ove dane čiste i krase crkve za Božićne blagdane, a čiste se i krase za Malog Isusa i kršćanske duše, jer je svaka duša mali Jeruzalem. Eto, to imaš na ovoj zgodnoj slici. Sad je lijepo precrtaj pa bojadiši. Sigurno znaš, kojom ćeš bojom bojadisati zidove, kojom vijence, kojom svijeće i t. d. Vidjet ćeš, kako lijepo izgleda. I onu sliku iz zadnjeg broja možeš tako bojadisati. A ako ustraješ kroz cijelu godinu, imat ćeš tako lijepu zbirku nedjeljinih slika, imat ćeš crkvenu godinu u slikama. Ko je vieštiji, može tu sliku da preslika i poveća na čitav list bloka. Ni to nije baš tako teško: kompasom izmjeri svaku pojedinost pa je prenesi na list bloka i uvećaj za četiri, pet ili šest puta. Što bude slika veća, to će biti i ljepša. Ko zna, može slobodno štogod i da nadoda, a vrlo bi me zanimalo, što ste današnje sliki nadodali, pa mi samo javite. Slike ovih adventskih nedjelja mogu se vrlo zgodno objesiti oko jaslica. A po zavidima sam vidio, da ih uvećane vješaju na zgodno mjesto, da ih svi vide i da misle na dolazak malog Isusa pa da se tako na Njegov dolazak priprave. Da, djeco draga, nemojte se zaustaviti samo kod crtanja, samo kod igranja. Ovo je slika vaše duše, pa i vi morate svoju dušu tako resiti. Rekli smo već zadnji put, kako: žrtvica ma. Koliko si ih dosada pripravo malom Isusu? Neka ove sedmice budu brojnije i ljepše nego prošle!

Imprimatur! Hvar, 9. XI. 1934. Br. 2492/34. † Miho, biskup.

„ŽIVOT S CRKVOM“ izlazi sedmično. Pretplata na godinu Din 40.
Pojedini broj 1 Dinar.

Narudžbe i pretplate prima svaka katolička knjižara, sve predavaone devocijonalija, a mogu se slati i direktno nakladi:

HRVATSKA KNJIŽARA — SPLIT.

Uplate mogu se vršiti i na br. 38.059 čekovnog računa Hrvatske
Tiskovne Zadruga u Splitu.

Uređuje: Sveć. Josip Kirigin, Hvar. — Izdaje: Hrv. Knjižara, Split.
Tisak Leonove Tiskare (zast. Josip Dadić), Split.